

RAPPORT

Makt og muligheter 13.-14. november 2024

Innledning

Makt og muligheter er en nettverkskonferanse som arrangeres av Samarbeidsforum mot fattigdom i Norge (SF), i samarbeid med Batteriet Oslo, Batteriet Sør, Batteriet Vest, Batteriet Midt og Batteriet Nord.

Målet med konferansen er å bygge nettverk på tvers av ulike organisasjoner fra hele landet og øke kompetansen i organisasjonsarbeid og politisk påvirkning. Alle deltakere skal føle seg trygge og inkludert og skal oppleve at de får bidra med sine ressurser.

Det var om lag 60 deltakere fra hele landet på konferansen i 2024, i tillegg til ansatte ved Batteriene.

Psykisk helse, arbeid og ungt utenforskap var tema - et tema som står høyt på den politiske dagsordenen og samfunnsdebatten. Målet var å gi konferansedeltakerne flere perspektiver og økt kunnskap.

Konferansen brakte på banen en rekke utfordringer: Unge som ikke får psykisk helsehjelp når de trenger det, et NAV som er vanskelig å nå og et arbeidsliv som ikke alltid er klar til å ta imot folk med helseutfordringer, men også hvilke muligheter som finnes i de forskjellige instansene og i arbeidslivet

Vi fikk høre om løsninger og tiltak som gjør en forskjell: Fontenehusets arbeid med å bygge opp dem som sliter, gi mennesker som sliter en meningsfull hverdag og en vei inn i arbeidslivet, og Høl i CVen i Bærum som gir viktig jobberfaring til folk som ellers har en lang vei til arbeidslivet.

Politikere ble invitert til debatt og vi fikk belyst hvilke tiltak de vil jobbe med de neste årene. Og vi fikk høre rykende fersk forskning som tyder på at utsagn om at «flere unge faller utenfor» ikke helt stemmer. Tallene tyder på at det ikke er flere enn før som faller utenfor, men også at for noen er veien inn i arbeid eller utdanning lenger enn tidligere. Vi skal uansett ikke slå oss til ro med situasjonen.

Arbeidsgruppa for Makt og muligheter 2024 har bestått av: Andrea Alarcon, Cathrine Austrheim og Lars Erik Andersen fra SF, samt Elisabeth Simonsen og Gunnhild Hokholt Bjerve fra sekretariatet.

Program

Konferansier: Philip Rynning Coker

Onsdag 13. november

0830-0930	Registrering
0930-0940	Velkommen v/ Cathrine Austrheim og Lars Erik Andersen, SF
0940-1000	Presentasjon av årets deltakerorganisasjoner
1000-1030	Komiker Eirik Krokås var avhengig av kokain og gambling og hadde milliongjeld. "Å sitte fem måneder i behandling tok nesten livet av meg", skrev komikeren i Aftenposten. Han forteller med humor om sine erfaringer og skammen som fulgte med.
1030-1050	Pause
1050-1130	Arbeid - den beste rutine! Generalsekretær Tove Gundersen i Rådet for psykisk helse om arbeid som sosial arena, økonomisk trygghet, mening og mestring.
1130-1230	Lunsj
1230-1330	Fontenehuset Asker inviterer til teatral debatt. Unge medlemmer spiller ut sine erfaringer knyttet til arbeid, psykisk helse, fellesskap og sosial deltakelse. Publikum inviteres til å komme med refleksjoner og finne mulige strategier for å håndtere utfordringene. Forumteater fasciliteres av Eliann Stålem. Kommunikasjonsansvarlig Håvard Paulsen vil dele sine erfaringer fra Fontenehusets innsats for unge utenfor skole og arbeidsliv.
1330-1345	Pause
1345-1445	Panelsamtale: Tiltak som virker og ikke virker. Moderator: Philip Rynning Coker. Anne-Cecilie Kaltenborn, NHO Handel og Service, Jan Erik Grundtjernlien, avdelingsdirektør, Virkemiddelseksjonen, NAV Liam Oddekalv, Mental Helse ungdom Christoffer Lian, Spillavhengighet Norge
1445-1500	Pause

- 1530-1550   Gruppearbeid
- 1550-1615   Oppsummering fra gruppene
- 1800-   Middag og musikalsk innslag: Adama Janlo m/gitarist

Torsdag 14. November

- 0830-0840   Velkommen tilbake, dagens program
- 0840-0900   Musikalsk innslag v/ Eva Denis
- 0900-0930   Innlegg og samtale med arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna
- 0930-0945   Pause
- 0945-1005   Har det blitt vanskeligere for unge voksne å etablere seg i arbeidslivet? Stipendiat Mari Amdahl Heglum ved Arbeidsforskningsinstituttet, OsloMet, forteller om sin forskning.
- 1005-1015   Kulturelt innslag
- 1015-1030   Pause
- 1030-1130   Politisk debatt om psykisk helse og arbeid. Debattleder: Solveig Ruud. Marian Hussein (SV), Even A. Røed (Ap), Tore Grobæk Vamraak (H), Bård Hoksrud (Frp), Margit Martinsen Bye (MDG).
- 1130-1230   Lunsj
- 1230-1310   Gruppearbeid ved bordene og oppsummering
- 1310-1330   Hva vil Samarbeidsforum mot Fattigdom i Norge jobbe med i 2025? Medlemmer av forumet forteller om planer for valgåret.
- 1330-1400   Avslutning og takk for nå!

Fra programmet

Arbeid – den beste rutine!

Generalsekretær Tove Gundersen fra Rådet for psykisk helse snakket om arbeid som en viktig sosial arena som gir økonomisk trygghet, mening og mestring. Hun understreket at psykisk helse handler om evnen til å mestre tanker og håndtere motgang. Mange sliter med negative tanker om seg selv, og det er viktig å si ifra tidlig for å få hjelp. Arbeid kan bidra til bedre psykisk helse ved å gi struktur, rutiner og en følelse av

verdi.

Gundersen påpekte også at fattigdom er en betydelig faktor som påvirker psykisk helse negativt. Hun fremhevet viktigheten av beredskap og tidlig intervensjon, spesielt gjennom støtte fra familie og venner. Arbeid gir ikke bare økonomisk trygghet, men også en følelse av tilhørighet og mestring. Hun oppfordret til å være mer raus og ivareta rettighetene til personer med lettere psykiske lidelser, og understreket verdien av et godt arbeidsmiljø for god helse.

Forumteater v/Fontenehuset Asker

Fontenehuset Asker arrangerte en teatral debatt hvor unge medlemmer delte sine erfaringer med arbeid, psykisk helse og sosial deltakelse. Publikum ble invitert til å reflektere og finne strategier for å håndtere utfordringene. Håvard Paulsen delte historier om hvordan Fontenehuset hjelper unge utenfor skole og arbeidsliv, og viktigheten av meningsfull aktivitet i hverdagen ble fremhevet.

I tillegg ble det vist videoer som illustrerte suksesshistorier fra Fontenehuset, som Ronaldos historie om å få jobb på Kiwi og Alexanders historie om å finne mening gjennom arbeid. Silje fra Fontenehuset Asker leste en tekst skrevet av en 16 år gammel jente som beskrev følelsen av utenforskap og utfordringer med psykisk helse. Teksten belyste viktigheten av aksept og støtte for unge som sliter med psykiske problemer.

Panelsamtale: Tiltak som virker og ikke virker

Panelet diskuterte tiltak for å inkludere flere unge i arbeid. **Anne-Cecilie Kaltenborn fra NHO** påpekte paradokset med mange ledige jobber og unge uten arbeid. **Jan Erik Grundtjernlien fra NAV** understreket behovet for tettere dialog med arbeidsgivere. **Liam Oddekalv fra Mental Helse ungdom** snakket om viktigheten av arbeid for sosial omgangskrets og mening.

Christoffer Lian fra Spilleavhengighet Norge og SF fremhevet økonomiske utfordringer som hindrer unge i å jobbe.

Panelet reflekterte også over hvordan praktisk skolehverdag og bedre tilrettelegging på arbeidsplasser kan bidra til å redusere utenforskap. De diskuterte også hvordan økonomiske insentiver og støtteordninger kan forbedres for å gjøre det lettere for unge å komme i arbeid. Det ble fremhevet at små lokale bedrifter ofte har bedre tid og ressurser til å se og støtte enkeltpersoner, noe som kan være avgjørende for å lykkes med inkludering.

Aktiverbasert helsehjelp AKTHE

Prosjektet "Høl i CVen" i Bærum kommune fokuserer på tilhørighet, nettverk og jobb som en del av tilfriskningsprosessen. **Richard Bjørnådal, Kenneth Strand og Therese Tveito** delte sine erfaringer med å hjelpe folk tilbake i arbeid. Prosjektet legger vekt på fleksible løsninger og samarbeid med NAV for å tilpasse jobber til den enkeltes behov. Therese fortalte om hvordan livet hennes ble forandret etter å ha fått bolig og baristakurs, og hvordan tillit og erfaringer styrker selvbildet.

AKTHE har også prosjekter der musikk er sentralt, som Rap Clinic og Music Truck. De har også utviklet en IPS-modell (Individual Placement and Support) som fokuserer på å integrere jobb som en del av behandlingen. Prosjektet har vist seg å være effektivt, med lavt sykefravær og positive resultater for deltakerne. Imidlertid står prosjektet i fare på grunn av dårlig kommuneøkonomi, noe som kan påvirke dets fremtid.

Innlegg og samtale ved arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna (Ap)

Arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna påpekte at det er viktig av å inkludere flere i arbeidslivet og at alle har godt av å bli møtt med forventninger. Arbeidsdeltakelse er bra for helsen, både fysisk og psykisk. De som ikke kan jobbe, skal med god samvittighet kunne motta økonomisk hjelp. Brenna nevnte to stortingsmeldinger: Arbeidsmarkedsmeldingen om tiltak for å

inkludere flere i jobb, og en annen om å få flere innvandrere inn i arbeidslivet. Hun nevnte lønnstilskudd som en løsning for å inkludere flere i arbeidslivet.

Brenna understreket at ingen skal falle utenfor arbeidslivet.

Ressursene rundt barn avgjør deres oppvekst og fremtidige muligheter. Å få flere i jobb er bra for både foreldrene og barna, og jobben er den viktigste veien ut av fattigdom. Hun fremhevet

velferdsstatens rolle i å håndtere samfunnets problemer og oppfordret frivillige organisasjoner til å bidra med sine perspektiver til beslutningstakere.

I spørsmål fra moderator diskuterte Brenna strukturelle hindringer for innvandrere i arbeidslivet, viktigheten av å ansette flere, og hvordan økonomiske forskjeller påvirker barn. Hun understreket at jobb er veien ut av fattigdom og til å føle fellesskap, mestring og glede.

Har det blitt vanskeligere for unge voksne å etablere seg i arbeidslivet?

Stipendiat Mari Amdahl Heglum ved Arbeidsforskningsinstituttet, OsloMet, presenterte sin forskning om hvorvidt det har blitt vanskeligere for unge voksne å etablere seg i arbeidslivet. Hun brukte sekvensanalyse av karrierer og livsløpsanalyse av de som er født i 1986 og tidligere.

Heglum viste til statistikk som tyder på at det ikke har blitt flere unge utenfor utdanning og jobb, og at andelen unge i jobb var høyest i 2022 siden 2008. Hun refererte til Kann og Sutterud (2017) som viste at andelen unge på trygd er halvert fra 1993 til 2016. Heglum påpekte at påstander om at stadig flere unge er utenfor utdanning ikke stemmer, og at karrierekvaliteten, målt som grad av stabil tilknytning til arbeidslivet over tid, har økt.

Heglum understreket at selv om andelen ikke har økt, kan utenforskapet bli verre for de som opplever det. Det har vært en liten økning i langvarig utenforskap, men generelt sett er det stabilt. Problemene til de som står utenfor må tas på største alvor, men det er et mindretall som er langvarig utenfor. Mange er midlertidig utenfor, og det er en heterogen gruppe. Hun advarte mot skremselspropaganda i overskrifter og oppfordret til en videre debatt om utenforskap med et langvarig tidsperspektiv. Debatten bør ikke bygge på feil premisser, da det kan føre til feil løsninger og svekkelse av velferdsstaten.

Politisk debatt om psykisk helse og arbeid

Debatten ble ledet av **Solveig Ruud** og inkluderte politikere fra ulike partier: **Marian Hussein (SV)**, **Even A. Røed (Ap)**, **Tore Grobæk Vamraak (H)**, **Bård Hoksrud Frp**, **Margit Martinsen Bye (MDG)**, og **Seher Aydar (R)**.

Politikerne var enige om at det trengs flere lavterskeltilbud for psykisk helse og arbeid. Debattlederen spurte om politikerne har laget ris til egen bak med AAP (arbeidsavklaringspenger) som gjør at alle må bli diagnostisert for å få stønader. Hoksrud

svarte at opposisjonen ofte er mer opptatt av lavterskeltilbud enn posisjonen, men at de fleste partier er enige om viktigheten av slike tilbud. Røed påpekte at renteøkninger og fjerning av eiendomsskatt presser kommuneøkonomiene, noe som underfinansierer lovpålagte oppgaver.

Det kom frem ulike tanker om lønnstilskudd til bedrifter. Noen ser en fallgrube i at dette kan være et insentiv for bedriftseiere til å ikke ansette folk i faste hele stillinger, mens andre mener det gir et enklere steg inn i arbeidslivet. Det ble også diskutert hvordan man omtaler uføre og hvor stor andel av midler som går til behandling, framfor forebyggende arbeid. Til slutt ble sysselsettingstiltak diskutert, med fokus på hvordan man kan inkludere flere i arbeidslivet og støtte de som står utenfor.

Deltakere Makt og muligheter 2024

Aldri Alene	Mia Lundstrøm
Aldri Alene	Veronica Bratseth
Aleneforeldreforeningen	Carina Ulvestad Vacas
Aleneforeldreforeningen	Susann Egilsdatter Ravnemyhr
Aleneforeldreforeningen/SF	Cathrine Austrheim
Algerisk forening i Norge	Nassima Fouanis Håkonsen
Alternativ Jul - Bodø	Svein Ole Lindqvist
Autisme foreningen Sør-Trøndelag	Jon-Arne Belsaas
Autismeforeningen	Petter Kampli
Bamse B	Merethe Kathrin Iversen Lindqvist
Batteriet Bodø	Tomas Lopez
Batteriet Nord-Norge	Anne-Katrine Berglund
Batteriet Oslo	Ellen R. Bachmann
Batteriet Oslo	Ismail Ali Hussein
Batteriet Oslo	Elisabeth Simonsen
Batteriet Oslo	Lars Nynäs
Batteriet Oslo	Linn Skrede Sandberg
Batteriet Sør	Ingrid Kleba-Næss
Batteriet Sør, Kirkens Bymisjon	Andrea Helland
Batteriet Vest-Norge	Ida Sæbø Larsen
Batteriet Vest-Norge	Stefano Gardone
Bibi Amka	Honoratte BNN Muhanzi
BIEN Norge	Toni Benterud

Bikuben RBS	Ann Kirsti Brustad
Bikuben RBS	Daniel Nylund
Bikuben RBS	Viktor Brustad
Bodø og Omegn Turistforening	Renate Monsen
Fattignettverket Norge	Anders Rønningen Lauvik
FNOI	Robina Taj Chaudry
FRAM	Benedicte Tørresen
FRAM	Merete Fånn Hortman
Framtid uten fattigdom	Martine Kuraas
FUF Bikuben RBS	Johnny Risjord
FØL NORGE	Jostein Guldbrandsen
Halden kommune	Eva Denis
Hjelpekilden Vest	Maria Nilsen
Ime Senter	Saleh Alqadasi
internasjonale hus	Simin May
Internasjonale hus	Parisa May
Kirkens Bymisjon	Benedikte Guttormsen Slørdal
Kirkens Bysmisjon	Marte Flakne
Kvinnenettverket NOOR - Mo i Rana	Maria S. Rausandaksel
Leieboerforeningen	Warsame Isse Ali Elmi
Leieboerforeningen	Cathrine Skårn
LIN - Likestilling, Inkludering og Nettverk	Oda Sofie Heien Larsen
Matias Global Leader	Matias Sørevik
Mental Helse Bodø	Monica Tangen

Mental Helse Ungdom	Liam Oddekalv
Mir	Hanady Ali Altinawi
MiR-Ung	Maryam Issa
Nettverkshuset	Rusha Kanagalingam
Noxchi Bart	Muhammed Kaied
Noxchi Bart	Islam Aliev
Polonia	Edith Stylo
Rabea movement norge	Nasim Akhtar
Rabea movement norway	Kubra ifzal
RIO Agder	Monica Cecile Frivold
RIO Agder	Theresa Luise
Sekretariat for SF / Batteriet Oslo	Gunnhild Hokholt Bjerve
selvhjelpens hus	Odd Rune Tollhaug
SF/Aleneforeldreforeningen	Ann-Kristin Malmo
Spillavhengighet Norge	Christoffer Lian
Svitsj	Daniel Hoff
Svitsj	Kent Melien
Ungdom i Aktivitet UiA	Linde Derksen
Ungdom i Aktivitet UiA	Sebastian Kristiansen
Velferdsalliansen	Ann Mari Trondhjem
Velferdsalliansen	Lars Erik Andersen
Velferdsalliansen	Leif Munkelien
Velferdsalliansen EAPN Norway	Elida Heløy
Vestland Innvandrerråd Ung	Joffrey Harrison Bakalie

Vestland Innvandrerråd Ung

Megan Wamaitha
Mjømen

Vestland Innvandrerråd Ung

Collins mureithi
Wangu

Vi på spekteret

Marianne Kristine
Emilie Witberg

Våre Stemmer

Tais Benedt

Våre Stemmer

Yuliia Hancharova

Wake Me Up

Veronica Tangen

Wayback

Arnulf Hansen

Wayback

Camilla Linn
Vaccaro

Wayback

Makkah Ahmed

Om arrangørene

Samarbeidsforum mot fattigdom i Norge (SF) er et organ for politisk påvirkningsarbeid, og består av åtte landsdekkende bruker- og pårørendeorganisasjoner.

Forumet ble opprettet i 2009 og har faste møter med statsråder 3-4 ganger i året. Disse møtene kalles Regjeringens kontaktutvalg for økonomisk og sosialt vanskeligstilte (KU).

Batteriet Oslo er sekretariat for Samarbeidsforum mot fattigdom i Norge (SF)

Batteriene er et ressurscenter i 5 ulike byer: Oslo, Kristiansand, Bergen, Trondheim og Bodø.

Batteriene er til for grupper og organisasjoner som jobber mot fattigdom og sosial ekskludering i Norge. Batteriene tilbyr gratis kurs og veiledning i organisasjonsarbeid.